

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

OPENBARE COMMISSIEVERGADERING

HANDELINGEN

COMMISSIE VOOR CULTUUR EN SPORT

VERGADERING VAN DINSDAG 2 JULI 1996

Interpellatie van mevrouw Nelly Maes tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de subsidievoorstellen van de Adviescommissie voor muziek voor het werkingsjaar 1996

VOORZITTER : De heer Michiel Vandenbussche

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.42 uur.*

Interpellatie van mevrouw Nelly Maes tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de subsidievoorstellen van de Adviescommissie voor muziek voor het werkingsjaar 1996

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Maes tot de heer Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de subsidievoorstellen van de Adviescommissie voor muziek voor het werkingsjaar 1996.

Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, we zullen vandaag de adviezen van de commissie bekijken en er onze conclusies uit trekken. De minister heeft dat al gedaan.

Dit is de gelegenheid om ons te bezinnen over onze taak als parlement. Inzake kunst en cultuur beschikken we over geen enkel decreet – ik ken alleen het Podiumdecreet. We moeten niet alles voorgoed vastleggen, maar we moeten toch een kader creëren dat de kwaliteit van het beleid kan garanderen. Bij de resultaten van de Adviescommissie hebben we onze bedenkingen, – de minister overigens ook -, maar ieder hanteert zijn eigen criteria. Het bepalen van die criteria als commissie zou al een begin zijn. Ook de minister zou zijn criteria moeten vastleggen zodat we weten waarop hij zich baseert.

De Vlaamse regering heeft de subsidieverdeling bekend gemaakt voor de sectoren Dans, Theater en Muziek. Over elk daarvan heb ik wel wat te zeggen, maar ik zal mij nu tot Muziek beperken. Mijnheer de minister, uw beleidslijn werd pas bekend na de indiening van mijn interpellatie.

In uw muziekbeleid wijkt u sterk af van het voorstel van de Adviescommissie. Die stelde voor een soort financiële inhaaloperatie door te voeren ten voordele van de kleinere gezelschappen. Het is ontzettend moeilijk om dit te re-

aliseren omdat het budget voor cultuur belachelijk klein is. Deze klacht heb ik al meermaals geformuleerd, maar we moeten hier als commissie voor Cultuur tegen reageren. Aan veel andere zaken geven we immers zoveel geld uit. Het weinige geld voor cultuur is moeilijk rechtvaardig te verdelen. Ik zou de voorstellen van de Adviescommissie willen inkijken zodat we weten wat ermee gebeurt en wat de minister ermee doet. Het lijkt me in elk geval billijk het weinige geld te geven aan die projecten die steun nodig hebben of verdienen.

Het geld voor het Podiumdecreet dient om de ongeveer 30 Vlaamse gezelschappen te helpen overleven. De kleine ensembles zoals La Petite Bande en het Huelgas Ensemble die prachtige dingen maken, krijgen weinig geld en dus weinig kansen. Ze moeten het volledig rooien met eigen middelen. Als de Adviescommissie ons voorstelt deze groepen een steuntje in de rug te geven, vind ik dat een redelijke en verantwoorde keuze, maar dat betekent wel dat ergens anders minder geld beschikbaar is.

Totnogtoe koos de Vlaamse overheid voor steun aan de drie grote gezelschappen. Ze hebben hun waarde en betekenis. Zowel de Filharmonie van Vlaanderen, de Beethoven Academie als I Fiamminghi zijn belangrijk. Hebben we drie grote gezelschappen nodig in Vlaanderen ? Zo ja, dan moeten we ze alle drie subsidiëren. Hebben we dan niets anders nodig ? De uitstraling en het innoverend karakter van de kleine ensembles is minstens even belangrijk. Ik noem u nog Van Herreweghe, Oxalys, Van Immerseel. Deze namen klinken tot in het buitenland door, maar ze krijgen slechts net voldoende steun om propaganda te voeren.

Inzake de grote gezelschappen heb ik wat bedenkingen. Ik waardeer bijvoorbeeld I Fiamminghi, maar ik maak me zorgen over hun monopoliepositie. Ik merk dat zij de uitzonderlijke sympathie van de minister-president mogen genieten. Dat zal daar wel niet vreemd aan zijn.

I Fiamminghi is een vrij grote privé-onderneming. Er zijn 50 musici, tien stafleden en honderd concerten – een

Maes

KMO dus, geleid door één persoon. Ik vraag me dan ook af waarom het BRTN-orkest precies daar wordt ondergebracht. Ik kan me niet voorstellen dat dit akkoord tot een goed resultaat kan leiden, gezien de sterke persoonlijkheid van de heer Werthen. Het BRTN-orkest kan worden opgeslorpt door I Fiamminghi. Het wordt in elk geval geen goede relatie als het al een relatie wordt. Een andere keuze was zeker minder delicaat geweest.

Mijnheer de minister, waarom bent u de Adviescommissie niet gevolgd in haar advies? Waarom hebt u dit pakket van de kleintjes terug naar de drie grote gezelschappen geschoven? Is er druk van de Vlaamse regering of van de politieke zwaargewichten in de gezelschappen? Of vindt u de keuze van de commissie niet zinvol?

We vragen tegelijk een structurele aanpak in de Vlaamse muziekwereld. Ik ben een leek, en ik durf me niet uitspreken over wat Vlaanderen nodig heeft aan orkesten. Muziek heeft het grote voordeel dat het een universele taal is. Onze gezelschappen worden tot ver buiten onze grenzen gevraagd, begrepen en geprezen. Dans kent ditzelfde voordeel.

Met teksttheater is het anders gesteld. Er wordt wel eens gesproken over een numerus clausus in het theater. In het orkestlandschap heeft dat geen zin, maar we moeten ons wel afvragen wat we willen subsidiëren. Het is niet de plicht van de minister van Cultuur om elk kleinschalig project te subsidiëren, want dan zou ons budget honderd maal groter moeten zijn of dan zou het geld zodanig versnipperd worden dat we er geen zicht meer op hebben.

We moeten onze eigen talenten wel blijven steunen. Niemand anders zal onze muziek voor ons op plaat of op CD zetten. Dat geldt voor onze hedendaagse componisten, maar ook voor een aantal van onze negentiende-eeuwse componisten. Ik heb het nu niet over onze hele grote polyfonisten, die komen genoeg aan hun trekken. Wat is hier de taak van de Vlaamse overheid? Wat moeten we subsidiëren? Er bestaat behoefte aan een beleid dat de waardevolle initiatieven op een aangepaste manier steunt.

Dat kan op twee manieren gebeuren. Enerzijds kan men de organisatoren die deze ensembles uitnodigen, helpen en op de affiche plaatsen. Dit is een goede weg, want dit helpt tegelijkertijd ook de mensen van de culturele centra die bekommerd zijn om het aanbod van deze centra ten aanzien van het grote publiek. De stap naar het buitenland moet ook nog worden gezet, er is hulp nodig om over de drempel te komen, hulp inzake de uitstraling ten overstaan van de buitenwereld. Ook dat is een van onze opdrachten. Dit ambassadeurschap in de praktijk wordt niet met zoveel poeha omgeven als de door ons gelauwerde en geprezen Vlaamse culturele ambassadeurs. Betreffende de podiumkunsten in het algemeen en de muziek ver daarbuiten is het werk dat onze ensembles in Nederland

leveren echter zeer doeltreffend. Het is een praktische uitstraling die ervoor zorgt dat Vlaanderen in het buitenland nog steeds als een culturele regio bekend staat.

Hoe moeten de Adviescommissies er eigenlijk uitzien? De huidige commissies zijn samengesteld op basis van de politieke samenstelling van het Vlaams Parlement.

Minister Luc Martens : Dat moet zo. Zo staat het in het Cultuurpact, tot mijn spijt.

Mevrouw Nelly Maes : Ja, maar het Cultuurpact werd door mensen gefabriceerd. Het is geen ongeval dat ons op een bepaald ogenblik is overkomen.

Minister Luc Martens : Vroeger heb ik er al meerdere malen voor gepleit om het Cultuurpact af te schaffen.

Mevrouw Nelly Maes : Ja, ik ook. Die stelling heb ik al bij alle partijen gehoord.

Minister Luc Martens : Maar ik stel vast dat daar vooralsnog geen meerderheid voor te vinden is. Bovendien ligt het niet in ons vermogen om dit af te schaffen, maar behoort dit tot de federale materies. Nog niet zo lang geleden, is dit aan de orde gekomen in de Senaat toen ik nog lid was van die vergadering en dat veroorzaakte nogal wat heibel.

Mevrouw Nelly Maes : Ik denk dat alles staat of valt met goede afspraken. Een positief verschijnsel binnen dat oude kader is dat meer en meer door de diverse partijen naar specialisten wordt gezocht.

Minister Luc Martens : We zijn die Raad voor Cultuur aan het voorbereiden. We zullen de betrokken partijen oproepen tot het sluiten van een soort gentlemen's agreement, waarbij ze aanvaarden dat dit op de eerste plaats gebeurt op grond van die deskundigheid. Ik ben benieuwd.

Mevrouw Nelly Maes : Dat is zeker een waardig streefdoel. In elk geval komt er toch al meer deskundigheid bij kijken. Men weet echter niet van tevoren welke belanghebbenden het zwaarst zullen doorwegen. Wanneer we het over deskundigen hebben, dan hebben we het niet over volkomen ongebonden personen. Niet zelden hebben ze ook hun eigen binding, waarmee eveneens rekening moet worden gehouden. Ik behoor niet tot degenen die het advies van een commissie klakkeloos willen volgen. Een adviescommissie moet haar eigen criteria bekendmaken. Wanneer deze worden besproken, kan men daarover van mening verschillen. Het kan zijn dat een minister op basis van zijn prioriteiten bepaalde criteria minder belangrijk acht. Het parlement kan daar pas over oordelen als ook de criteria van de minister haar bekend zijn. De discussie moet een zekere mate van zakelijkheid aanhouden, los van alle belanghebbenden en alle zichzelf verdedigende kapelletjes. Men kan het de partijen immers niet kwalijk nemen dat ook zij in het milieu naar deskun-

Maes

digen gaan zoeken. Er zijn immers academici, deskundigen en critici : allen kunnen ze hun eigen binding hebben. De onthechting die ze op het ene terrein demonstreren, is niet noodzakelijk een garantie voor onthechting op het andere terrein.

Heeft de minister deze criteria met de Adviescommissie besproken ? Vindt de minister deze aanvaardbaar ? Wat zijn de door hem gehanteerde criteria ter motivatie van zijn beslissing ? Welke klemtonen wil de minister op langere termijn leggen ten aanzien van de grotere en kleinere muziekgezelschappen in Vlaanderen ? Voorziet de minister in een decretale omkadering die – bijvoorbeeld naar het model van de podiumkunsten – ook voor het muziekleven zou kunnen gelden ? Zou dat niet de beste manier zijn om een bepaalde soort van lobbying tegen te werken ? Hiermee wil ik niet beweren dat men er dan geen andere soort van lobbying voor in de plaats zal krijgen. Ik denk echter dat dit dan meer in de openbaarheid zal moeten gebeuren. Heeft de minister nu al een visie ontwikkeld op de herstructurering van deze adviesorganen ? Daarnet hebt u al op een kapitale beperking gewezen, namelijk het Cultuurpact, dat voorziet in een samenstelling op basis van de politieke evenredigheden. Ziet u dat gebeuren per adviesraad ? Er zouden immers tussen de partijen onderling formules kunnen worden uitgedokterd waarbij het pluralisme en de samenstelling gegarandeerd zijn, maar waarbij men binnen een groter geheel van de adviesraden voor cultuur naar evenwichten kan streven die niet louter op het partijpolitieke vlak liggen. Er zou echter wel een evenwicht zijn inzake werksoorten en departementen binnen Cultuur, als het ware. Deze partijpolitieke opdeling vind ik terug in elke Adviescommissie. Eigenlijk zou men dat toch iets breder kunnen zien.

Graag had ik van de minister een duidelijk antwoord op deze vragen.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, de verleiding is groot om de podiumsector, waaromtrent vorige week adviezen werden uitgebracht en beslissingen werden genomen, hierbij te betrekken. Ik zal er echter aan weerstaan en me beperken tot het bestek van de interpellatie, namelijk muziek in Vlaanderen.

Het advies van de Adviescommissie voor Muziek was duidelijk. Op een aantal van de grote ensembles, namelijk de Beethoven Academie en I Fiamminghi, wilde de commissie geld besparen, om het dan te besteden aan die ensembles die volgens hun criteria prioritair zijn. Er werden er een aantal opgesomd. In tegenstelling tot bijvoorbeeld de commissie voor het teksttheater, is het goede aan deze adviescommissie het feit dat de hele sector, de verschillende genres, evenredig vertegenwoordigd zijn en naar kwaliteit

kunnen worden gehonoreerd. De conclusie is vrij duidelijk. In de beslissing van de minister heeft het Mattheuseffect ten volle gespeeld : wie heeft, zal nog meer krijgen. De anderen krijgen relatief weinig. Hoe komt dat ? Uiteindelijk staat dit immers haaks op wat u schreef in uw beleidsbrief. U pleitte voor de jongeren – in de betekenis van de bestaansduur van een ensemble – en de vernieuwers. Men kan echter bezwaarlijk zeggen dat I Fiamminghi en de Beethoven Academie echte vernieuwers zijn. Deze mensen vertegenwoordigden een bepaalde waarde en werden – zeker wat I Fiamminghi betreft – zwaar gesteund, zowel om artistieke, commerciële als politieke redenen. Met dit laatste duid ik op het feit dat dit gezelschap de Vlaamse vlag draagt en zwaar wordt gesteund, niet alleen via dit decreet, maar ook via het ambassadeurschap en de bedrijfswereld. Dit gezelschap heeft meer gekregen, terwijl de vernieuwers, de jonge gezelschappen toch ook een brede internationale uitstraling hebben, wat eveneens een duidelijk criterium is. Ik denk in dit verband bijvoorbeeld aan Ictus, een ensemble dat op korte termijn iets heeft opgebouwd, of aan Oxalys. Er zijn er nog een aantal, die dan ook samenvallen met de prioritaire gezelschappen. De commissieleden hebben immers de prioriteit inzake subsidies gelegd bij groepen met een vernieuwende aanpak die tevens een soort van durf uitstralen binnen hun genre. Bestudeert men echter waar het veel te schaarse geld naartoe gaat, dan is precies het omgekeerde gebeurd. Dit staat haaks op de hier besproken beleidsbrief, die de volledige steun kon genieten van de meeste aanwezige fracties en zeker van de onze.

Hoe rijmt u dat met elkaar, goed wetend dat, bijvoorbeeld, het Ictus Ensemble binnen zijn genre, dat van de hedendaagse muziek, op korte termijn een aanzienlijke reputatie heeft opgebouwd ? Deze reputatie kan zeker de vergelijking doorstaan met pakweg een gezelschap in Nederland of het Moderne Ensemble uit Duitsland of het Ensemble Contemporain van Parijs, gezelschappen die een bedrag van 60 tot 80 miljoen frank krijgen en uiteindelijk een welbepaalde politiek kunnen voeren. Ik haal nu het Ictus Ensemble aan als voorbeeld, maar ik kan net zo goed andere namen noemen. Dat Ictus Ensemble dat geld niet krijgt, betekent dat ze op internationaal vlak een aantal zaken niet kunnen doen. Vorige week huldigde de minister-president nog de Wings of Flanders. Op basis van zeer kwaliteitsvolle hedendaagse muziek, die weliswaar voor een beperkt publiek toegankelijk is maar toch op een, internationaal, zeer hoog niveau staat, kan Ictus deze Wings of Flanders niet uitdragen ; nochtans zou dit slechts 2 miljoen frank extra betekenen. Hadden ze dit bedrag gekregen, dan hadden ze ook meer kunnen doen. De beslissing staat dus haaks op zowel de adviezen als op uw voornemens. Hoe rijmt u dat ?

De voorzitter : De heer Gilbert Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik wil u een concrete vraag stellen, omdat ook ik twijfels koester betreffende sommige van de gehanteerde criteria. Ik zal een concreet voorbeeld aanbrengen. Hoewel ik nu niet over de exacte gegevens beschik, kan ik wel zeggen waar het om gaat.

Een compositie-opdracht wordt goedgekeurd voor subsidie, hoewel de partituur nog niet werd ingediend. De adviescommissie vindt het echter een waardig muziekstuk en geeft een aantal duizenden franken subsidie. Een jaar later dient dezelfde componist een compositie-opdracht in. Hij ontvangt het antwoord dat dit niet kan worden gesubsidieerd aangezien het een gelegenheidswerk betreft : een werk dat dus werd gecomponeerd naar aanleiding van de jubileumviering van de ene of de andere vereniging. Nu heb ik eens gegrasdruind in het officiële reglement betreffende de criteria voor het toekennen van subsidies aan muziekcomposities. Ik heb er geen enkele aanwijzing in gevonden die uitwijst dat dit niet subsidieerbaar zou zijn. De manier waarop men sommige adviezen verstrekt, bevremdt me dus enigszins. Ik wil u eventueel wel te gepasten tijde de juiste gegevens doorspelen. Maar ik zou ook willen weten hoe men die criteria eigenlijk bepaalt.

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, er werden een aantal interessante beschouwingen gemaakt, zowel over de inhoud van de interpellatie als over elementen die daarmee verband houden.

Eén van de problemen is onmiskenbaar het gebrek aan voldoende middelen. Het debat draait dan ook vooral om het herverdelen van de armoede. Zelfs de gezelschappen die beschikken over 24 miljoen frank, mogen terecht spreken over armoede. Ik wil er echter op wijzen dat het niet eenvoudig is om acht andere ministers ervan te overtuigen een deel van hun middelen af te staan. Er zijn veel behoeften in een periode dat de beleidsruimte vrijwel onbestaande is, aangezien we de Hoge Raad voor Financiën en de meesternorm als uitgangspunten vooropstellen. Men kan discussiëren over deze uitgangspunten, en ik sluit niet uit dat dit tijdens de komende weken zal gebeuren.

De podiumkunsten hebben een brede decretale basis gekregen. Een debat daarover hadden we verwacht, vermits dossiers werden ingediend waarvoor twee tot drie keer meer subsidies werden gevraagd dan in de vorige periode. Dit kan worden verklaard door het criterium, op basis waarvan men wordt gehonoreerd. Subsidies worden toegekend op grond van de geformuleerde ambities en niet op grond van de geleverde prestaties. We stellen vast dat de meeste gezelschappen een groei kennen van 25 tot 30 percent. Aangezien dit cijfer vaak lager ligt dan de groei die ze zelf hebben vooropgesteld, vertaalt dat zich in ongenoegen. Bovendien zien we dat een adviesraad hogere bedragen adviseert dan de middelen die voorhanden zijn.

Deze situatie is begrijpelijk als men beseft dat ook een minister nog geen zicht heeft op de middelen. Ik moet in de regering dus een beslissing nemen zonder de begroting te kennen van de komende vier jaren. Bijgevolg moet ik er mijn collega's in de regering van overtuigen om, vooruitlopend op de bespreking, kredieten ter beschikking te stellen. U begrijpt ongetwijfeld dat ook die slechte timing één van de zwakke punten is in het decreet op de podiumkunsten.

Persoonlijk merk ik weinig van de lobby, de invloed ervan op het beleid is dan ook marginaal.

Het debat over de vernieuwing is interessant. Men kan zich de vraag stellen wat de term vernieuwing precies inhoudt. Het antwoord daarop zal men volgens mij nooit te weten komen. Men kan er slechts naar zoeken. Betekent vernieuwing vervanging van het oude ? Gaat het om een samenspel, een onderlinge dynamiek tussen het oude en het nieuwe ? Moet het nieuwe alleen totstandkomen buiten de bestaande gezelschappen ? Het antwoord op deze laatste vraag is negatief, dit naar analogie met de bedrijfs wereld. Nieuwe produkten komen toch niet alleen tot stand in nieuwe bedrijven. Ook de artistieke wereld ontsnapt niet aan de vernieuwing in eigen middelen. Men mag daarbij uiteraard het sociaal aspect niet vergeten.

Oorpronkelijk waren er in de begroting twee basisallocaties : een allocatie die betrekking had op middelgrote ensembles als de Beethoven Academie, I Fiamminghi en het Filharmonisch Orkest van Vlaanderen, en een allocatie voor de andere gezelschappen. Het kabinet van mijn voorganger, minister Weckx, heeft destijds middelen ter beschikking gesteld om het budget van de grote drie te verhogen. Vooruitlopend op een globale regeling voor het gehele muziekbeleid, hebben we deze beide basisallocaties samengevoegd. Dat heeft tot gevolg dat er plots een druk ontstaat van de kleine gezelschappen op de grote. De positie van de groten is dus kwetsbaarder geworden. In de vorige situatie was de basisallocatie ongeveer evenredig verdeeld.

Tijdens de komende periode zullen we ook de beleidsbrief Muziek verduidelijken. Bovendien werken we aan een globaal decreet naar analogie met het podiumkunstendecreet. Daarin zouden we ook een plaats kunnen geven aan concertorganisatoren in het kader van het Festival van Vlaanderen. Als alles in een globaal kader kan worden geplaatst, wordt de objectiviteit groter. De bevoegde Adviescommissie, die goed werk heeft verricht, besteedde in haar advies vooral aandacht aan de uitvoering van de Vlaamse muziek, het hedendaags repertoire en de minder bekende oude muziek. Bovendien is er ook een vraag naar kwaliteit. Hiermee wil ik alleen zeggen dat het niet makkelijk is om op een objectieve manier te praten over kwaliteit.

Martens

De verdeling van de middelen had als gevolg dat er sprake was van een inperking van de middelen van de Beethoven Academie en I Fiamminghi met respectievelijk 7 en 8 miljoen frank. De overwegingen om voor I Fiamminghi 24 miljoen frank, dus 1 miljoen frank minder, te voorzien waren de volgende. Ten eerste stelde ik vast, toen ik minister van Cultuur werd, dat mijn voorganger een akkoord had gesloten met de Nationale Loterij voor een bedrag van 16,5 miljoen frank. Het betrof de dossiers van de KVS en I Fiamminghi. Op dat ogenblik beschikte ik door toedoen van de federale regering over 40 miljoen frank minder van de Lotto. We hebben toen de regel ingevoerd dat niemand over meer dan 10 percent van zijn structurele subsidie mag beschikken. Iedereen had dus al een besparingsronde meegemaakt, met uitzondering van de KVS en I Fiamminghi. We hebben dan ook beslist om dit jaar de besparingen voor deze gezelschappen door te voeren. Ten tweede werden culturele ambassadeurs voordien niet door een commissie geadviseerd. I Fiamminghi heeft dus een stuk terreinwinst verloren.

De gezelschappen krijgen in vergelijking met vorig jaar 20 miljoen frank subsidies minder. Als u mij vraagt of ik bereid was nog verder te gaan, moet ik zeggen : neen, want ik was ze aan het verstikken door mijn objectiviteit. Ik wilde voor iedereen dezelfde regel hanteren, voor de Nationale Loterij en voor de anderen. Ik kon dat niet omdat de beslissing al genomen was. Ik was er voorstander van om advies in te winnen over de culturele ambassadeurs. We hebben onze politieke verantwoordelijkheid genomen en toch moesten ook zij ernstig inleveren. Nog 30 percent minder, zo'n 7 tot 8 miljoen frank, voor de orkesten zou fataal zijn geweest. Uit het rapport van de inspectie voor Financiën blijkt dat 80 percent van de subsidies opgaat aan loonkosten. Ze hebben samen een begroting van een goede 110 miljoen frank. Daarop hebben ze ingeleverd. Ik heb dus een niet-artistieke, platvloerse overweging gehanteerd. Dit is voor hen een zwaar crisisjaar. We zullen volgend jaar zien hoe ze het ervan afbrengen. Aangezien ik voor iedereen dezelfde regel wilde hanteren, restte er mij slechts een smalle marge. Ik heb nog drie gezelschappen – Oxalys, Champ d' Action en Ictus – kunnen veilig stellen.

Er speelt nog een ander element. Er dreigt een proliferatie van gezelschappen te ontstaan. Dat kan de sector een dynamische impuls geven, maar moet de Vlaamse overheid dat allemaal steunen ? Hebben de provinciale en stedelijke overheden geen verantwoordelijkheden ? Waarop moet de Vlaamse overheid zich baseren om een gezelschap als Vlaams culturele ambassadeur te subsidiëren ? De numerus clausus is al vermeld. We willen het aantal niet beperken, maar we kunnen de proliferering ook niet eindeloos laten voortbestaan. Die leidt tot een verijling van de kwaliteit. Iedereen krijgt geld maar niemand krijgt genoeg om degelijk te werken. We hebben met het podiumdecreet de stadstheaters tot samenwerking gedwongen.

Ze moeten met elkaar geen huwelijksverbintenis aangaan, maar ondanks hun meningsverschillen wel samenwerken. We willen kleine gezelschappen nog een kans geven binnen een samenwerkingsverband. De stadstheaters zijn eigenaardig, en dat is niet negatief bedoeld. Dat zal tot confrontatie leiden, wat evengoed vernieuwing tot gevolg kan hebben.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Ik dank de minister voor zijn antwoord. Zijn uiteenzetting omtrent de achtergrond en de samenhang met de Lotto-geschiedenis was zeer verhelderend. Mijnheer de minister, u wilt blijkbaar weten wat u zowel met de linker- als met de rechterhand uitgeeft. U hebt dat opgeteld. Ik vind het een erg beperkte horizon, maar begrijp dat u als beleidsmaker ook met dat soort van elementen rekening moet houden.

Dit gezegd zijnde, kan ik me natuurlijk niet neerleggen bij deze toestand.

Minister Luc Martens : Ik ook niet.

Mevrouw Nelly Maes : Ik vind dat we met z'n allen echt moeten knokken om een inhaaloperatie voor cultuur mogelijk te maken. Men zou de Vlaamse ministers daarvan moeten overtuigen. Cultuur is een arbeidsintensieve sector, die bovendien onrechtstreeks heel veel mensen aan het werk zet. Als men ziet wat er in het komende seizoen – en laat ons hopen dat de weergoden enigszins gunstig gestemd zijn – aan festivals wordt georganiseerd, wat er voor de mensen qua cultuur op de been wordt gebracht, dan is dat toch duidelijk een van onze meest gegeerde artikelen, dat we ook aan buitenlanders kunnen aanbieden. Ik geloof dat we daar niet alleen veel trotser op zouden moeten zijn, maar ook dat we de uitstraling die daarvan uitgaat zouden moeten maximaliseren, om er ook op andere terreinen de baten van te genieten. Vorige week hebben we gedebatteerd over preventieve gezondheidszorg : ik geloof dat kunst en cultuur zo heilzaam zijn voor een gemeenschap dat ik er heel veel geld van die preventie voor over heb. Waar besteden we immers al dat geld aan ? Als we zien hoe gelukkig kinderen zijn als ze toneel kunnen spelen in een academie, als we zien hoe mensen genieten van muziek en theater, vraag ik me toch af of we daar niet beter veel meer in zouden investeren, opdat de mensen niet alleen zo aan vrijetijdsbesteding zouden kunnen doen, maar opdat ze ook de zin van hun eigen bestaan zouden kunnen ontdekken door de bronnen van hun eigen creativiteit aan te boren. Daarom is het jammer dat de minister inderdaad geen geld heeft om al die beginnende gezelschappen een kans aan te reiken. Mijnheer de minister, hoewel deze middelen er voorlopig niet zijn, moeten we er toch voor zorgen dat er meer geld op tafel komt. Wij kijken alvast uit naar die afgewerkte beleidsbrief en naar het globale decreet dat op komst is.

Maes

Ik wil ook meteen een waarschuwing meegeven. U pleit voor samenwerking. Vernieuwing moet inderdaad ook uitgaan van bestaande gezelschappen ; het zou jammer zijn mochten deze zich daarvoor afsluiten. Mocht dit zich voordoen, dan moet u daar trouwens tegen optreden : een gezelschap kan immers bijna worden verpletterd onder het gewicht van een bepaalde traditie. Daarom ben ik ook zo bang voor bepaalde monopolies, die zoveel in hun omgeving kunnen verdrrukken. Het verheugt me te zien dat de voorzitter van de commissie voor Onderwijs aanwezig is. Op dit ogenblik zijn we getuige van de uitwerking van het HOBU-decreet. We zien hoe al die scholen evolueren. Eenieder maakt dat mee in zijn streek. Iedereen ziet waar de wrijvingen optreden en waar de slachtoffers dreigen te vallen. Ik geloof dat, binnen het HOBU, het kunstonderwijs zich het moeilijkst kan aanpassen aan die grote gehelen, precies omwille van wat u zelf het hyper-individualisme noemt. Dit individualisme is nodig om in die mate in zichzelf te kunnen geloven dat men ook vindt dat het voor anderen mogelijk moet zijn om daarnaar te kijken. Het is noodzakelijk om creativiteit en kunstuitingen te genereren, om vanuit een innerlijke bezieling die communicatie met het publiek tot stand te durven brengen. Ik geloof dat de strategie om dit al teveel in grote gehelen onder te brengen, derhalve niet werkt. De garantie van kleinschaligheid moet, zelfs binnen de samenwerkingsconcepten die men eventueel op het getouw zet, onaangeroerd blijven, teneinde het individuele niet te verstikken. Anders zal men precies datgene wegnemen wat kunst tot kunst maakt, namelijk dat unieke van de expressiemiddelen, gekozen om die eigenheid uit te drukken.

Het verhaal van de minister betreffende de verdeling van zijn armoede is een armoedig verhaal, maar we zullen het in het achterhoofd houden tot de begrotingsbesprekingen.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Armoede herverdelen : het klinkt mooi. Destijds is een studie bekendgemaakt van professor G. De Brabander aangaande de economische effecten van cultuurmanifestaties. Daarin werd aangetoond dat die er wel degelijk zijn. Als lid van de commissie voor Economie deed ik al een oproep om die sectoren te ondersteunen, en samen met mevrouw Maes wil ik dat pleidooi hier herhalen.

Uw redenering met betrekking tot I Fiamminghi is vrij hallucinant, en ik hoop dan ook dat u het in de toekomst anders aan boord zult leggen.

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : We moeten er elkaar niet van overtuigen dat cultuur meer middelen verdient. De vraag is evenwel of men in andere beleidsdomeinen bereid is daarop in te spelen.

De voorzitter : Iemand schrijft in een tijdschrift dat minister Martens heel bevlogen is gestart, maar dat hij al snel moest vaststellen dat, om een echt cultuurbeleid te voeren, de begroting moet worden verdubbeld. Een doeltreffend middel om dit te bereiken zou bovendien zijn, aldus nog de auteur, dat men niemand bereid zou vinden om minister van Cultuur te worden, tenzij het budget wordt verdubbeld.

Het incident is gesloten.

We gaan verder in besloten vergadering.

[...]

– *De vergadering wordt gesloten om 17.00 uur.*
